

Blok tematyczny: Przyroda

Temat dnia: Cztery pory roku – jaki dzisiaj jest dzień? (2 jednostki lekcyjne)

Cele lekcji: Kształcić umiejętność określania relacji czasowych. Przypomnieć nazwy pór roku i miesięcy. Nauczyć prawidłowego używania liczebników w zakresie dat.

Pomoce:

- a) **Uczeń:** tekst wiersza Edwarda Stachury, przybory szkolne.
- b) **Nauczyciel:** urządzenie multimedialne do odtworzenia muzyki, krótkiego filmu. Ćwiczenia gramatyczne.

Przebieg lekcji:

NAUCZYCIEL: *Dzień dobry! Dzisiaj przypomnimy sobie, jak rozmawiać o porach roku, miesiącach i czasie. Na początku poproszę o samodzielne napisanie w zeszytach dzisiejszej daty, używając prawidłowej formy liczebnika i nazwy miesiąca.*

Napisanie daty na tablicy i odczytanie jej. Kształcenie poprawnej wymowy. Dzisiaj jest np. 19 (dziewiętnasty) maja, 2017(dwa tysiące siedemnastego) roku.

Następnie jeden z uczniów odczytuje swój zapis a drugi pisze go pod kontrolą nauczyciela na tablicy

NAUCZYCIEL: *Teraz posłuchacie piosenki znanego polskiego poety Edwarda Stachury w wykonaniu zespołu Stare Dobre Małżeństwo. Proszę, spróbujecie wypisać z tekstu słowa związane z porami roku, pogodą i czasem.*

Uczniowie wypisują słowa: **minęło, miesiący, czas, dni, noce i dni, pory roku, lato, jesień, zima wiosna**. Potem można uczniom rozdać teksty piosenki, aby jeszcze raz sprawdzili, czy wypisane zostały wszystkie słowa.

NAUCZYCIEL: *Proszę, abyście teraz do poszczególnych nazw pór roku dopasowali nazwy miesiący. Kto z was poda, jakie miesiące przypadają na wiosnę? Zapiśmy to na tablicy i w zeszytach.*

UCZEŃ: *Wiosenne miesiące to marzec, kwiecień i maj. (Wiosna zaczyna się w marcu i trwa jeszcze w kwietniu, maju i trochę w czerwcu)*

Podobnie postępujemy z kolejnymi porami roku.

Zapis na tablicy i w zeszytach może wyglądać w następujący sposób:

WIOSNA

MARZEC KWIECIEŃ MAJ

LATO

CZERWIEC LIPIEC SIERPIEŃ

JESIEŃ

WRZESIEŃ PAŹDZIERNIK LISTOPAD

ZIMA

GRUDZIEŃ STYCZEŃ LUTY

NAUCZYCIEL: *Pamiętajcie, że ten podział na miesiące wiosenne, letnie, jesienne i zimowe jest dość umowny. Tak naprawdę możemy mówić jeszcze o astronomicznych datach początku i końca poszczególnych pór roku. Kto z was wie, kiedy zaczyna się astronomiczne lato?*

UCZEŃ: *Astronomiczne lato rozpoczyna się 21 czerwca.*

NAUCZYCIEL: Proszę zapisz to na tablicy. A kiedy jest początek astronomicznej wiosny?

UCZEŃ: Wiosna rozpoczyna się 21 marca.

NAUCZYCIEL: Dobrze, zapiszmy to na tablicy. A kiedy kończy się jesień?

UCZEŃ: Jesień kończy się 23 grudnia.

NAUCZYCIEL: W związku z tym jaka pora roku tego dnia się zaczyna?

UCZEŃ: 23 grudnia rozpoczyna się zima

NAUCZYCIEL: . Bardzo dobrze. Zapiszmy to. Popatrzcie teraz na tablicę. Wiemy już, od kiedy do kiedy trwają poszczególne pory roku.

Zapis na tablicy powinien wyglądać tak:

WIOSNA			LATO			JESIEŃ			ZIMA		
MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC	LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ	STYCZEŃ	LUTY
21.03 – 20.06			21.06 – 22.09			23.09 – 23.12			24.12 – 20.03		

Zrobimy teraz kilka ćwiczeń. Będziemy posługiwać się datami, określeniami czasu, miesiący i dni. Na następnej lekcji porozmawiamy o pogodzie.

Uwaga!

- ✓ Który jest dzisiaj? Liczebnik porządkowy w **mianowniku r. męskiego** – nazwa miesiąca **w dopełniaczu** (dwudziesty czwarty marca).
- ✓ Kiedy? (masz urodziny), którego? (jedziesz do Warszawy) – liczebnik **w dopełniaczu (-ego)** – nazwa miesiąca również (-a, wyjątek - **lutego**) (piętnastego września)

Ćwiczenie1. Zaznacz właściwą formę liczebnika:

- Ania ma urodziny szesnasty/szesnastego lipca
- Święto Pracy obchodzone jest pierwszy/pierwszego maja.
- Który dzisiaj jest? Dzisiaj jest dwudziesty/dwudziestego października.
- Drugi/drugiego listopada obchodzony jest w Polsce Dzień Zaduszny.
- Wojtek ma imieniny dwudziesty trzeci/dwudziestego trzeciego kwietnia.
- Pierwszy/pierwszego lutego rozpoczynają się ferie zimowe.

Uwaga! Zapamiętać!

Odczytując datę odmieniamy tylko wyrazy oznaczające dziesiątki i jednostki!

Kiedy? – ego

W którym roku? –ym, -im

Ćwiczenie 2. Przeczytaj, odpowiadając na pytania.

- Kiedy? Np. (02.01.1923) Drugiego stycznia tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku.
– 06.08.1995

- 15.12.1987
  - 21.01.2017
  - .....
- b) W którym roku?
- w 1863
  - w 1410
  - w 2004
  - w 1989
  - w 1683
  - .....

Zadanie domowe.

1. Odpowiedz jednym zdaniem, zapisując daty słownie.

- a) Kiedy urodził się Twój tata? (dokładna data)
- b) W którym roku Ukraina uzyskała niepodległość?
- c) Kiedy obchodzone jest Boże Narodzenie.

2. Zadanie dla chętnych. Dowiedz się jakie ważne wydarzenia z polskiej historii miały miejsce w latach wymienionych w ćwiczeniu 2b. Zapisz odpowiedzi słownie w jednym zdaniu. Wiadomościami podzielisz się z klasą na następnej lekcji.

Aneks: Edward Stachura: ***Ach, kiedy znowu ruszą dla mnie dni***

Minęło wiele **miesięcy**,
 Ale mnie nic nie **minęło**;
Czas dla mnie w miejscu przystanął;
 Takie jest, chłopcy, takie jest piekło

Na odgłos kroków po schodach
 Serce wciąż skacze do gardła,
 Że może jednak to ona,
 Ona - to: piękna moja zagłada.

Ach, kiedy znowu ruszą dla mnie **dni**?

Noce i dni!
 I **pory roku** krążyć zaczną znów
 Jak obieg krwi:
Lato, jesień, zima wiosna -
 Do Boliwii droga prosta!
Wiosna, lato, jesień, zima -
 Nic mi się nie przypomina!

Ni żyć już można, ni umrzeć.
 Wypłakać łzy doszczętnie;
 Oddycham ledwie i z bólem,
 Kością mi w gardle staje powietrze

Czy tak już będzie i będzie,

Boże mój, Boże, mój Boże.
Zawsze i wszędzie w obłądnie,
Boże mój, wbiłeś we mnie wszystkie noże!

Ach, kiedy znowu ruszą dla mnie **dni?**

Noce i dni!

I **pory roku** krążyć zaczną znów

Jak obieg krwi:

Lato, jesień, zima wiosna -

Do Boliwii droga prosta!

Wiosna, lato, jesień, zima -

Nic mi się nie przypomina!

Wiosna astronomiczna rozpoczyna się w momencie równonocy wiosennej i trwa do momentu przesilenia letniego, co w przybliżeniu oznacza na półkuli północnej okres pomiędzy 20 marca a 22 czerwca (czasami daty te wypadają dzień wcześniej lub dzień później, a w roku przestępnym mogą być dodatkowo cofnięte o jeden dzień).

Lato astronomiczne rozpoczyna się w momencie przesilenia letniego i trwa do momentu równonocy jesiennej, co w przybliżeniu oznacza na półkuli północnej okres pomiędzy 21 czerwca a 23 września (czasami daty te wypadają dzień wcześniej lub dzień później, a w roku przestępnym mogą być dodatkowo cofnięte o jeden dzień).

Astronomiczna jesień rozpoczyna się w momencie równonocy jesiennej i trwa do momentu przesilenia zimowego, co w przybliżeniu oznacza na półkuli północnej okres pomiędzy 23 września a 22 grudnia (czasami daty te wypadają dzień wcześniej lub dzień później, a w roku przestępnym mogą być dodatkowo cofnięte o jeden dzień).

Zima astronomiczna rozpoczyna się w momencie przesilenia zimowego i trwa do momentu równonocy wiosennej, co w przybliżeniu oznacza na półkuli północnej okres pomiędzy 22 grudnia a 21 marca (czasami daty te wypadają dzień wcześniej lub dzień później, a w roku przestępnym mogą być dodatkowo cofnięte o jeden dzień).